

PROIECT INTERDISCIPLINAR MARI LIDERI. MODELE LITERARE ȘI ISTORICE

Clasa a XI-a

Prof. Cosma Alina

Discipline: Limba și literatura română
Istorie

Modele: Alexandru Macedon, Ștefan cel Mare

I. SCOPUL PROIECTULUI

Dezvoltarea competenței de analiză critică a modului în care literatura și istoria construiesc modele de lider, prin compararea portretului lui Alexandru Macedon (model antic, universal) cu cel al lui Ștefan cel Mare la Grigore Ureche (model medieval, național) și identificarea continuității idealului de conducător.

II. OBIECTIVE

Obiective de conținut:

- Extinderea vocabularului specific portretului (trăsături fizice, morale, politice)
- Identificarea mijloacelor artistice ale portretului în cronica veche
- Exersarea structurilor de comparare și argumentare

Obiective digitale și de gândire critică:

- Utilizarea surselor istorice și literare pentru documentare
- Evaluarea critică a diferenței dintre realitatea istorică și mitologizarea literară
- Citarea corectă a surselor vechi

Obiective de colaborare:

- Lucru în echipă, împărțirea rolurilor (Istoric, Literat, Designer, Speaker)
- Managementul timpului și prezentare publică

III. COMPETENȚE SPECIFICE

Limba și literatura română:

1.1, 1.3, 2.2, 3.1 - analiza textului vechi în context

Istorie:

1.1, 2.3, 3.2 - analiza surselor, rolul personalității în istorie

IV. ETAPELE PROIECTULUI - 4 ORE

Etapa 1 - Formarea echipelor și documentarea (Ora 1 - Română)

Echipe de 4-5 elevi. Fiecare echipă primește fișe de lectură:

Fragment *Alexandria* - nașterea lui Alexandru (semne divine, visul Olimpiadei) Grigore Ureche, *Letopisețul Țării Moldovei* - Predoslovie și portretul lui Ștefan: „Fost-au acest Ștefan vodă om nu mare de statu, mândros și degrabă a vărsa sânge nevinovat; de multe ori la ospete omorâia fără județ. Amintrilea era om întreg la fire, neleneșu, și lucrul său îl știa a-l acoperi și unde nu gândea, acolo îl afla...”

Sarcină: Tabel cu 5 trăsături pentru fiecare lider.

Etapa 2 - Analiza istorică și literară (Ora 2 - Istorie)

Comparație dirijată:

Alexandru: Realitate istorică (Istoricul Plutarh îl considera un strateg genial, formând un imperiu până la 33 de ani. Cunoscut îndeosebi ca **Alexandru cel Mare**, acesta a fost rege al **regatului antic al Macedoniei**. I-a succedat tatălui său, **Filip al II-lea**, la tron în 336 î.Hr., la vârsta de 20 de ani, și și-a petrecut cea mai mare parte a domniei purtând o **îndelungată campanie militară** în **Asia** și **Egipt**. Până la vârsta de 30 de ani, crease unul dintre **cele mai întinse imperii** din istorie, care se întindea din **Grecia** până în nord-vestul **Indiei**. Nu a fost niciodată învins în luptă și este considerat pe scară largă unul dintre cei mai mari și mai puternici comandanți militari din istorie.) vs. **Imagine legendară** (Mama sa, Olimpia, susținea că Alexandru este fiul zeului Zeus (fapt confirmat ulterior de Oracolul lui Ammon din Siwa), credința fiind că el a cucerit Raiul)

Ștefan: **Realitate istorică** (36 lupte, 47 ani domnie, diplomat) vs. **Imagine legendară** (Ureche - model moral pentru urmași, „unde nu gândea, acolo îl afla”)

Surse: <https://www.youtube.com/watch?v=Vc6yPjrYvfs>
https://www.youtube.com/watch?v=T6G2tGnJR_k
<https://www.youtube.com/watch?v=C7iaxL0D3S0>
<https://www.youtube.com/watch?v=HAsCIP1lpMA>

Întrebare cheie: **De ce fiecare epocă are nevoie să-și idealizeze liderii?**

Etapa 3 - **Atelier Leadership Lab** (Ora 3 - Interdisciplinar)

Se folosește setul de 24 carduri care conțin diferite trăsături ale unui lider.

Fiecare echipă alege:

- 3 carduri pentru Alexandru Macedon
- 3 carduri pentru Ștefan cel Mare

Argumentează alegerea în 2 minute.

Dezbateri: ***Liderul se naște sau se formează?***

Viziunea antică vs. viziunea medievală creștină.

Etapa 4 - Prezentarea multimedia finală (Ora 4)

- Produse finale la alegere (minimum 8 slide-uri / poster A2):
- Poster comparativ: „Doi lideri, un ideal - continuitatea modelului”
- Discurs: „Dacă Ștefan și Alexandru s-ar întâlni - ce și-ar spune?”
- Eseu argumentativ: „Avem nevoie azi de un Ștefan sau de un Alexandru?”

Prezentare 8-10 min, cu roluri distribuite.

V. EVALUARE

Conținut și acuratețe istorico-literară + citate din *Letopiseț* - 30%

Analiză comparativă argumentată (asemănări/deosebiri) - 30%

Calitatea prezentării multimedia / posterului - 20%

Lucru în echipă + Fișa de reflecție completată - 20%

Include criteriu separat: utilizarea critică a surselor - elevul distinge între fapt istoric și construcție literară.

VI. TABEL COMPARATIV DE BAZĂ (pentru elevi)

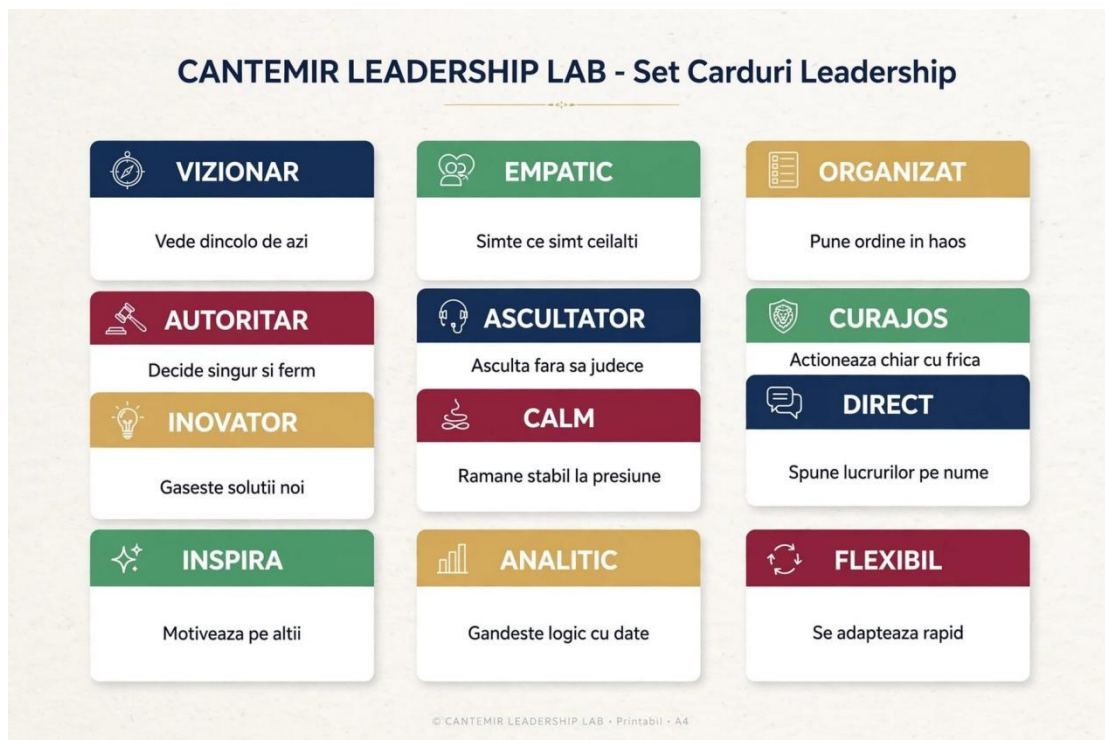
Criteriu	Alexandru Macedon	Ștefan cel Mare (Ureche)
Sursa	Roman popular cavaleresc	Cronică umanistă
Trăsături	Curaj nebun, sete de absolut, vizionar	Înțelepciune, credință, dreptate, strateg
Defect asumat	Hybris - mândrie	„Mânios și degrabă a vărsa sânge"
Relația cu divinul	Fiul lui Zeus	Unsul lui Dumnezeu
Scopul portretului	Model de depășire a limitelor umane	Oglinda principelui - model educativ

VII. BIBLIOGRAFIE

1. *Alexandria. Esopia*. Cărți populare, Editura Minerva, București, 1967;
2. Cartoian, N., *Istoria literaturii române vechi*, Editura Fundației Culturale Române, București, 1996.;
3. Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Minerva, București, 1982;
4. Giurescu, C., *Istoria Românilor*, vol II, Ed. ALL, București, 2007;
5. Manolescu, Nicolae, *Istoria critică a literaturii române. 5 secole de literatură*, Editura Paralela 45, 2008;
6. Ureche, Grigore, *Letopisețul Țării Moldovei*, ed. P.P. Panaitescu, Editura Minerva, București, 1978;

ANEXE:

Doi Lideri, Un Ideal - Continuitatea Modelului

Ce fel de lider vrei sa fii azi?

Alexandru

- explore
- dare
- innovate

Stefan

- protect
- build
- endure

Tu alegi sa iei ce e mai bun
din amandoi.

Prof. Alina Cosma

Liderii de azi construiesc viitorul de maine
• Fii curajos. Fii responsabil. Fii tu.

Doi Lideri, Un Ideal - Continuitatea Modelului

O comparație istorică între două personalități care au marcat destinul de la antichitate la epoca medievală —

ALEXANDRU MACEDON

356 î.Hr. – 323 î.Hr.

„Vreau să văd marginea lumii”

- Strateg și cuceritor
- A unit lumea greacă cu Orientul
- A fondat peste 20 de orașe, inclusiv Alexandria
- Model al conducerii vizionare

Moștenire: răspândirea culturii elenistice

ȘTEFAN CEL MARE

1433 – 1504

„Unde nu gândea, acolo îl afla”

- Domn al Moldovei (1457–1504)
- 46 de victorii militare
- Apărător al creștinătății
- Constructor de biserici și cetăți

Moștenire: identitate, credință, rezistență

CONTINUITATEA MODELULUI

356 î.Hr. ————— 1504

Realizat de Cenușa Alexandru și Tudor Ghidibacă, Clasa a XI-a, Colegiul Național Cantemir Onesti, Cantemir Leadership Lab

DOȚI LIDERI, UN IDEAL - CONTINUȚATEA MODELULUI

• COMPARAȚIE ISTORICĂ •

ALEXANDRU MACEDON

(356 î.Hr. – 323 î.Hr.)

Harta Imperiului Macedonean – 323 î.Hr.

„Vreau să văd marginea lumii.”

Moștenire: Unificarea lumii elene, răspândirea culturii, model al conducătorului ctpater

ȘTEFAN CEL MARE

(1457 – 1504)

Mănăstirea Putna – ctitorie 1466

„Unde nu gândea, acolo îl afla.”

Moștenire: Apărătorul Moldovei, ctitor de lăcașuri, model al rezistenței și credinței

CONTINUITATEA MODELULUI DE CONDUCĂTOR

— VIZIUNE • CURAJ • STRATEGIE • IDENTITATE —

356 î.Hr. ————— 1504

Realizat de Luca Elena și Rotaru Andreea | Clasa a XI-a | Colegiul Național Cantemir Onesti | Cantemir Leadership Lab

7

DOI LIDERI, UN IDEAL - CONTINUITATEA MODELULUI

